

L'enorme i ràpida popularització que en pocs anys han experimentat les tecnologies de la informació i la comunicació, sobre tot entre els joves, posa de manifest la necessitat i la oportunitat d'incorporar les seves potencialitats a les estratègies preventives que tradicionalment han funcionat per altres canals. En aquest sentit, cal remarcar la importància i la utilitat que poden aportar les TIC, i en especial el món 2.0, a la intervenció en drogues. Tanmateix, l'ús d'estratègies basades en les TIC s'ha d'emmarcar en un plantejament preventiu més ampli complementat amb altres estratègies que segueixen sent útils i necessàries. Sens dubte, la xarxa ha esdevingut un canal cabdal de treball, però no l'únic en el que cal treballar. Alhora, cal emprar les TIC com una eina o una estratègia potencialment molt útil, però no com una finalitat en si mateixa, per molt atractives que puguin resultar, no només als nostres públics objectius sinó també als propis tècnics. A més, sense ànim de crear alarmismes infundats, cal no oblidar els riscos potencials del seu mal ús i les repercussions reals que té en alguns països empobrits el nostre ús d'aparells tecnològics, a fi de fomentar-ne un ús més conscient, més crític i sostenible.

Cop d'ull a la recerca

Joves, vídeo digital i drogues

Recentment dos investigadors catalans han dut a terme una recerca qualitativa sobre violència entre joves i noves tecnologies⁽¹⁾ encarregada per l'Observatori de la Joventut de Catalunya, on han analitzat com la fotografia i el vídeo digital estan modificant algunes expressions de la violència entre els adolescents i com els joves estan creant normes per regular aquests canvis. Partint d'aquest treball i del seu coneixement dels elements conceptuals de la digitalització del món dels adolescents, un dels autors d'aquell treball apunta en aquesta nota alguns dels mecanismes d'influència del món digital sobre l'ús de drogues per part dels joves. En fer-ho, se centra bàsicament en les modificacions que les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) han produït en relació al consum de drogues en l'escenari de la nit, entès com un ritual de pas, trobant en aquesta ritualització elements comuns entre la violència i l'ús de drogues.

L'impacte de les noves tecnologies d'enregistrament i difusió d'audiovisuals per Internet sobre les relacions entre els joves i entre aquests i els adults s'estan avaluant. En aquest procés és útil entendre de quina manera les tecnologies digitals estan modificant en els joves allò que es considera legítim i normal, en contraposició a allò que es considera il·legítim o excessiu, en relació al consum de drogues. A l'espai social juvenil, la pràctica festiva o de l'oci incorpora codis de comunicació que els nens i nenes que es fan adults han d'aprendre per trobar el seu lloc i ubicar la resta de posicions en les relacions amb el seu entorn social. En aquest sentit, a l'espai festiu la dramàturgic del consum de drogues participa en l'establiment del marc de relacions jeràrquic i en la construcció d'una identitat en trànsit, de la infantesa a l'adulesa. I quan apareixen els mòbils amb càmera de fotos i de vídeo, Internet, *Youtube* i altres innovacions, els joves han d'elaborar noves normes per regular el seu ús i la seva experiència.

El consum de drogues entre els joves i la seva ostentació inclou elements del ritus de pas de la infantesa a la joventut i l'adulesa. Avui, quan molts ritus de pas o bé han perdut delimitació institucional (el servei militar en el cas dels nois, la "posada de llarg" en el cas de les noies, l'emancipació de la llar familiar en ambos casos...) o bé s'han convertit en rituals d'impàs, *la nit* s'erigeix com a ritus general. Com a espai de trànsit entre una edat i l'altra, *la nit* i tot el que li concerneix (consum d'alcohol i

Quan el privat esdevé públic, fàcilment es treu de context i entra en el terreny dels pànics mediàtics.

drogues, transgressió de les normes identificades com a singulars del món dels adults, etc.) permet als joves situar-se —a ells mateixos i als altres— en un o altre costat del cicle vital. Al respecte, un estudi del Grup d'Estudis en Cultura i Societat (Universitat Oberta de Catalunya) ha identificat quatre aspectes de les noves tecnologies d'enregistrament i multidifusió d'audiovisuals, que han modificat substantivament la forma de viure l'oci nocturn i el consum de drogues per part dels adolescents i joves.

Primer. Malgrat que veure imatges de consum públic, abusi i ostentós, d'alcohol o altres drogues pot provocar rebuig, no és menys cert que sovint també atreu, sobre tot quan som mers espectadors. Amb la difusió de vídeos per Internet s'ha fet molt fàcil contemplar aquesta mena d'imatges que, com les de violència o les de sexe, generen audiències importants degut al seu component de sensualitat i d'experiència de transgressió, tant diferida com viva.

Segon. Avui és fàcil que els excessos i les transgressions pròpies dels rituals de pas que es fan d'amagat dels adults transcendeixin l'espai privat i deixin un rastre públic. Una embriaguesa col·lectiva, per exemple, en ser enregistrada, pot ser vista fàcilment per tota la comunitat escolar i fins i tot arribar a ser emesa a través dels grans mitjans de comunicació.

Quan el privat esdevé públic, fàcilment es treu de context i entra en el terreny dels pànics mediàtics.

Tercer. L'ostentació del consum de drogues difosa per mitjans digitals obre vies molt atractives per als joves d'obtenir visibilitat i reconeixement. Si es busca mostrar una actitud experimentada o fins i tot temerària, ja sigui amb el consum de drogues o amb la publicació dels seus efectes —en concordància certes idees sobre la masculinitat o la feminitat adultes—, el fet que veure imatges d'aquesta mena atregui comporta que fer i difondre vídeos d'aquest tipus resulti temptador. Les càmeres poden convertir un esdeveniment íntim en una pràctica amb una repercussió molt gran i amb una audiència potencialment enorme.

Quart. La nova mediació tecnològica modifica el que sempre ha estat fonamental en les pràctiques festives o d'oci: la narració i recreació posterior. La possibilitat de deixar rastre digital i públic de les pràctiques festives, facilita aconseguir reconeixement, però a la vegada elimina o redueix la possibilitat de recrear-se fantasiosament, de construir una èpica de la festa i dels excessos relatius al consum de drogues o a les transgressions que poden implicar.

Miquel Fernández González.

Grup d'Estudis en Cultura i Societat (GRECS).
Universitat Oberta de Catalunya.

⁽¹⁾ Roger Martínez i Miquel Fernández. *Violència, Internet i escoles. Normativització de la vida corrent lligada a la difusió de vídeos amb pràctiques agressives a Internet*. GRECS-UOC (no publicat).